

Kommunstyrelsen

Revisionsrapport Granskning av VA-verksamheten

Förslag till beslut

Kommunförvaltningen föreslår samhällsbyggnadsutskottet föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Överlämna kommunförvaltningens förslag till svar på revisionsrapporten till revisionen.

Ärendet i korthet

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av VA-verksamheten.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten.

Förvaltningens övervägande

Ånge kommuns svar på revisionens granskning av VA-verksamheten

Ånge kommuns VA-anläggningar består av 11 vattenverk, 23 avloppsreningsanläggningar, 33 avloppspumpstationer, 230 kilometer vattenledning, 180 kilometer avloppsledning, 6 stycken tryckstegringar och 6 reservoarer.

Till anläggningen är 2 800 abonnenter anslutna, 2 200 enfamiljshus, 150 fritidsboenden samt 450 företag och hyresfastigheter som debiteras för sin förbrukning med vattenmätare.

I anläggningen finns även 20 km dagvattenledning.

Varje år distribueras 1 300 000 m³ dricksvatten och 1 500 000 m³ spillvatten tas om hand för att renas.

Revisionens synpunkter:

- *Upprätta rutiner och riktlinjer för hur arbetet generellt ska bedrivas kring VA-verksamheten i kommunen, till exempel i formen av en teknisk handbok. Detta som ett ytterligare stöd i arbetet som kan vara värdefullt i samband med att till exempel nya medarbetare rekryteras.*
- *Överväga om något specifikt verksamhetssystem för VA-verksamheten ska införskaffas och börja användas.*

Svar på ovanstående 2 punkter: Det är en brist att den kunskap och utvecklade rutiner som finns i verksamheten i dagsläget inte är dokumenterade och samlade på ett ändamålsenligt sätt. Arbeta pågår sedan en tid med att samla, organisera och systematisera verksamhetens data. Nästa steg i processen är att etablera ett verksamhetsledningssystem där all data finns samlat, och fortsatt samlas, till stöd i verksamheten. Införandet av ett

verksamhetsledningssystem sker i nära samverkan med kommunens IT-avdelning, arbetet förväntas vara genomfört i slutet av 2027.

Revisionens synpunkter:

- *Revidera befintlig VA-plan i syfte att säkerställa att denna återspeglar nuvarande förhållanden och förutsättningar. Behov av revidering föreligger då VA-planen upprättades ett antal år bakåt i tiden och vissa förhållanden och förutsättningar har förändrats sedan dess.*
- *Säkerställa att fullständiga underhållsplaner upprättas. Vi bedömer att dessa ska innehålla behov av åtgärder för respektive anläggning, när åtgärderna ska genomföras samt kostnaden för respektive åtgärd. Underhållsplanerna bör ha ett tidsperspektiv på 5-10 år framåt i tiden.*
- *Fastställa prioriteringsgrunder för de underhållsinsatser och underhållsåtgärder som ska genomföras inom ramen för VA-verksamheten. Dessa prioriteringsgrunder bör bilda bas för vad som finns med i underhållsplanerna.*
- *Säkerställa att tillräckliga underhållsåtgärder och underhållsinsatser genomförs i syfte att bibehålla status, skick och värde på nuvarande VA-nät och VA-anläggningar. Detta utifrån en god ekonomisk hushållning.*

Svar på ovanstående 4 punkter: VA-verksamheten har för avsikt att revidera befintlig VA-plan under 2025. I samband med revideringsarbetet kommer underhållsplaner och prioriteringsgrunder att tas fram.

Revisionens synpunkter:

- *Bedöma hur stor underhållsskuld som i nuläget finns vad gäller VA-anläggningarna då underhåll och reinvesteringar inte varit tillräckliga historiskt sett.*

Svar: Den totala underhållsskulden för allmänna VA-anläggningar i Sverige beräknas till 31 miljarder årligen (källa Svenskt Vatten). Ingen kommun i landet mäktar med att reinvestera i den nivå som krävs för att minska sin underhållsskuld. För Ånge kommun beräknas underhållsskulden uppgå till 62 msek. De reinvesteringar som Ånge kommun utför i anläggningen räcker inte på långa vägar till, en situation som delas med resten av Sverige (Europa).

Revisionens synpunkter:

- *Säkerställa att avsättning till fond för framtida nyinvesteringar sker enligt de regler som gäller i Lagen om allmänna vattentjänster.*

Svar: Fondering av medel till framtida investeringar sker, i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Revisionens synpunkter:

- *Fortsätta arbetet och insatserna kring att utveckla säkerheten och skyddet vad gäller vattenverken.*

Svar: Ånge kommun arbetar kontinuerligt med att upprätthålla och förbättra säkerheten och skyddet av kommunens anläggningar. Utvecklingen av säkerhetsläget i världen och därmed i Sverige gör att säkerhetsfrågorna ses i ett annat ljus än tidigare varför arbetet tillförts ytterligare resurser i budget 2025.

Revisionens synpunkter:

- *Säkerställa att vattentjänstplan antas i såväl kommunstyrelsen som i kommunfullmäktige. Krav på vattentjänstplan föreligger sedan 1 januari 2024.*

Svar: Arbetet med vattentjänstplanen är påbörjat och huvudansvaret för detta arbete har tilldelats planavdelningen då detta är ett kommunövergripande arbete. Vattentjänstplanen beräknas vara klar i slutet av 2025.

Ånge kommuns vision

Vi är en plats för alla, med närhet till natur och gemenskap. Här ger näring och engagemang kraft till en levande bygd.

Fokusområde Hållbar vardag

Ärendet har bäring på hållbar vardag. Framtagandet av prioriterings och underhållsplaner kan ge verksamheten bättre möjlighet att på sikt fortsätta med att säkerställa vatten av god kvalitet, minska driftstörning i vattenleveransen och spillvattenhantering.

Fokusområde Hållbar hälsa

Ärendet har bäring på hållbar hälsa. Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och världsläget ställer högre krav på att stärka upp säkerheten och skydd av infrastruktur. Ånge kommun fortsätter med att utveckla säkerheten för de kommunala vattenverken.

Fokusområde Hållbar gemenskap

Ärendet har ingen bäring på hållbar gemenskap.

Fokusområde Hållbar kompetens

Ärendet har bäring på hållbar kompetens. Det pågående arbetet med att dokumentera och digitalisera rutiner och verksamhetsdata kommer på sikt ge hållbar kompetens. Att i framtiden implementera ett verksamhetssystem möjliggör att centralisera allt på ett ställe.

Fokusområde Hållbar natur

Ärendet har bäring på hållbar natur. VA-verksamhetens reningsverk med tillhörande anläggningar hanterar och renar avloppsvatten innan det släpps ut i recipient. En revidering av VA-planen och övergripande planering av verksamhetens anläggningar för framtiden skapar bättre förutsättningar.